

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 8. februar 2011

Sag 322/2010

(2. afdeling)

Rigsadvokaten

mod

T

(advokat Torben Brinch Bagge, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Næstved den 21. maj 2010 og af Østre Landsrets 11. afdeling den 26. august 2010.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Peter Blok, Asbjørn Jensen, Lene Pagter Kristensen, Vibeke Rønne og Michael Reklung.

Påstande

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse i overensstemmelse med anklageskriftet, således at forholdet henføres under straffelovens § 245, stk. 1, og om skærpeelse.

Anklagemyndigheden har ikke bemærkninger til, at straffen gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Tiltalte, T, har påstået stadfæstelse.

Anbringender

Anklagemyndigheden har anført, at slag eller kast mod ansigtet med flasker eller glas udgør et legemsangreb af så generel farlighed, at det som udgangspunkt må henføres til straffelovens § 245, stk. 1. Det gælder, uanset om angrebet har medført skader, og uanset om flasken eller

glasset knuses ved at ramme ansigtet. Afgrænsningen mellem straffelovens § 244 og § 245 beror efter ændringerne af disse bestemmelser ved lov nr. 272 af 3. maj 1989 primært på voldens beskaffenhed og typiske farlighed og ikke på de konkrete følger af den udøvede vold. De nævnte legemsangreb er generelt egnede til at påføre den forurettede ikke uvæsentlige skader, når de rettes imod en sårbar del af legemet som for eksempel ansigtet, hvorfor de som udgangspunkt må henføres til § 245, stk. 1. Dette støttes af nyere landsretspraksis.

Legemsangrebet i den foreliggende sag er under alle omstændigheder af så konkret farlighed, at det bør henføres under § 245, stk. 1. Tiltalte er fundet skyldig i at have slået eller kastet et større, kantet drikkeglas med en vis tyngde mod forurettedes ansigt, hvorved forurettede pådrog sig skader i form af hævelse og misfarvning under højre øje samt en 1 cm lang og 1 mm dyb flænge fra øjenkrogen over næseryggen.

Hvis forholdet henføres under § 245, stk. 1, bør straffen skærpes. Restaurationsvold, der henføres under § 245, stk. 1, er omfattet af den skærpelse af straffen med omkring en tredjedel, som var tilsigtet ved ændringen af straffeloven i 2002.

T har anført, at der ved vurderingen af en handlings farlighed indgår flere momenter. Den generelle farlighed er kun en del af den samlede vurdering. Der skal derudover tillige tages hensyn til gerningsmandens person/styrke, slagets kraft mv., hvilke forhold alle er en del af den konkrete bevismæssige vurdering.

Højesteret skal lægge byrettens og landsrettens bevismæssige vurdering til grund. Det er lagt til grund, at hun ”svingede sin arm med dette glas i hånden mod A, og at glasset herved blev slået eller kastet mod As ansigt”. Når dette sammenholdes med, at glasset ikke blev knust, da det ramte ansigtet, og med de relativt beskedne skader på A, må det bevismæssigt være lagt til grund, at styrken i slaget/kastet med glasset har været beskedent. Forholdet er derfor med rette henført til straffelovens § 244.

For så vidt angår strafudmålingen har T henvist til begrundelsen fra byrettens og landsrettens flertal.

Supplerende sagsfremstilling

Kriminalforsorgen har den 17. januar 2011 oplyst, at T har afviklet 20 timers samfundstjeneste. Afviklingen begyndte den 1. november 2010 og ophørte den 8. november 2010. T har overholdt samtlige aftaler med Kriminalforsorgen.

Retsgrundlag

Straffelovens § 245, stk. 1, lyder som følger:

”Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.”

Når bortses fra strafferammen fik bestemmelsens 1. punktum sin nuværende formulering ved lov nr. 272 af 3. maj 1989.

Lovændringen byggede på Straffelovrådets betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse. I bemærkningerne til lovforslaget hedder det bl.a. (Folketingstidende 1988-89, tillæg A, L 110, sp. 2863 ff):

”3.3. Forslag til en ny udformning af voldsbestemmelserne.

...

Straffelovrådet anbefaler, at forenklingen af voldsbestemmelserne gennemføres på den måde, at man i loven giver afkald på en detaljeret opregning af de omstændigheder, der kan kendetegne en voldsforbrydelse som mere eller mindre grov, og i stedet nøjes med at opstille nogle få kategorier af voldsforbrydelser inddelt efter graden af grovhed. Straffelovrådet fremhæver i den forbindelse det principielle synspunkt, at lovens beskrivelse af strafbar vold bør lægge mest mulig vægt på selve voldens beskaffenhed, og at strafferammerne for vold af forskellige grovhedsgrader derfor bør fastsættes på en sådan måde, at der inden for hver kategori er plads til de strafskærpelser, som kvalificerende omstændigheder ved volden, herunder uagtsomme skadevirkninger og offerets sagesløshed, kan begrunde i det enkelte tilfælde.

...

Justitsministeriet er enig i, at der er behov for en forenkling af straffelovens voldsbestemmelser, og kan tiltræde, at forenklingen sker på den måde, som Straffelovrådet har foreslået.

...

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

...

§ 244 omfatter alle tilfælde af forsætlig vold, hvor den udøvede vold efter sin beskaffenhed ikke kan betegnes som særlig rå, brutal eller farlig eller som mishandling, jf. § 245, stk. 1.

...

§ 244 må forventes at finde anvendelse på langt de fleste voldshandlinger, der kommer til pådømmelse. Som eksempler kan nævnes slag, herunder lussinger og knytnæveslag, kast med genstande, der rammer en anden, benspænd, førergreb, bid og lignende. Om forholdet mellem § 244 og § 245, stk. 1, henvises til bemærkningerne til § 245, stk. 1.

...

§ 245, stk. 1, omfatter den vold, der efter sin beskaffenhed må betegnes som særlig rå, brutal eller farlig, eller som har karakter af mishandling.

...

Som eksempler på forhold, der vil være omfattet af § 245, stk. 1, kan nævnes voldshandlinger begået under anvendelse af våben, såsom geværer, pistoler, økser, knive m.v., og kast med genstande, der kan påføre offeret ikke uvæsentlige skader. Slag med redskaber, som f.eks. øflasker, stove, kæder m.v. vil efter omstændighederne også være omfattet af bestemmelsen.”

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 blev strafferammen i § 245, stk. 1, forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 6 år.

I lovforslaget hedder det bl.a. (Folketingstidende 2001-02 (2. samling), tillæg A, L 118, s. 2934 f):

”2.2.3. Justitsministeriets overvejelser

...

Forslaget tilsigter, at straffen i voldssager gennemgående forhøjes med omkring en tredjedel i forhold til den straf, der i dag ville blive fastsat af domstolene. Det forhøjede strafniveau på omkring en tredjedel skal efter forslaget anvendes i de sager, der falder ind under straffelovens to bestemmelser om den grove vold (straffelovens § 245 og § 246). Det forudsættes således f.eks., at en sag om vold efter straffelovens § 245, der i dag af domstolene straffes med 3 måneders fængsel, efter lovændringen skal straffes med 4 måneders fængsel.

...

Samtidig med, at der som overvejende hovedregel tilsigtes en forhøjelse af strafniveauet med omkring en tredjedel i sager om vold efter straffelovens § 244, er der efter Justitsministeriets opfattelse grund til at tilstræbe en vis yderligere nuancering af strafniveauet i sager om simpel vold, alt efter hvilken type af voldssag der er tale om. Selv om også simpel vold opstået i forbindelse med værtshusbesøg mv. kan indebære en alvorlig krænkelse af ofret, finder Justitsministeriet således ikke, at der i sager af denne karakter sammenlignet med f.eks. sager om såkaldt gadevold eller vold mod børn er tilstrækkelig

anledning til generelt at forhøje straffniveauet. Den nævnte strafforhøjelse i sager efter straffelovens § 244 tilsiger derfor ikke at slå igennem i sager om såkaldt restaurationsvold.”

Højesterets begrundelse og resultat

Slag med eller kast af glas eller flaske mod ansigtet må på grund af handlingens typiske farlighed som udgangspunkt anses for omfattet af straffelovens § 245, stk. 1. Dette gælder, selv om glasset eller flasken i det konkrete tilfælde ikke bliver knust ved at ramme ansigtet. Højesteret finder ikke grundlag for at fravige dette udgangspunkt i det foreliggende tilfælde, og anklagemyndighedens påstand om, at forholdet skal henføres under straffelovens § 245, stk. 1, tages derfor til følge.

Tre dommere – Asbjørn Jensen, Vibeke Rønne og Michael Reklings – udtaler herefter:

Restaurationsvold, der henføres under straffelovens § 245, stk. 1, er – i modsætning til restaurationsvold, der henføres under § 244 – omfattet af strafskærpelsen fra 2002. På denne baggrund finder vi, at straffen bør forhøjes til fængsel i 60 dage.

Under hensyn til sagens omstændigheder og Ts gode personlige forhold tiltræder vi, at straffen undtagelsesvis er gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste. Denne fastsættes til 80 timer, hvoraf 20 timer efter det oplyste er udført.

Dommerne Peter Blok og Lene Pagter Kristensen udtaler:

Uanset at forholdet er henført under straffelovens § 245, stk. 1, finder vi ikke tilstrækkeligt grundlag for at forhøje den idømte straf af fængsel i 40 dage. Vi lægger herved bl.a. vægt på, at der kun var tale om et enkelt slag eller kast, at glasset ikke knustes, da det ramte As ansigt, og at skaderne var beskedne.

Vi er enige i, at straffen efter omstændighederne kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Vi stemmer herefter for at stadfæste landsrettens dom med den foran anførte ændring vedrørende forholdets henførelse under straffelovens § 245, stk. 1.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom ændres således, at T straffes med fængsel i 60 dage.

Fuldbyrdelsen af straffen udsættes på betingelse af, at T ikke begår strafbart forhold i en prøvetid på 1 år fra Højesterets dom, at hun inden for en længstetid på 6 måneder udfører ulønnet samfundstjeneste i 80 timer, og at hun i afviklingsperioden undergiver sig tilsyn af Kriminalforsorgen.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.